

พรเทพ ทวีกาญจน์
ผู้บริหารสำนักทนายบุคคล
บริษัท เอธริสโกคเคินทออาทาร์ จำกัด (มหาชน)

ข้อควรระวังในการขายดาวน์ หรือขายสิทธิการเช่าซื้อรถ

ปัจจุบันนี้จะพบว่าการขายดาวน์รถ หรือที่อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การขายสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อ” นั้นเป็นที่นิยมกันมาก เนื่องจากในบางครั้งผู้เช่าซื้อรถเมื่อเช่าซื้อมาสักพักหนึ่งเกิดเบื่อรถคันนั้นอยากได้คันใหม่หรือติดขัดในเรื่องการเงินผ่อนต่อไม่ไหว ก็มักจะหาทางออกโดยการขายดาวน์รถคนดังกล่าวให้ญาติพี่น้องคนรู้จักหรือเต็นท์รถ ส่วนฝ่ายผู้ซื้อบางคนก็อยากเช่าซื้อรถแต่เครดิตของตนเองไม่ถึง ไม่สามารถจัดหาไฟแนนซ์ได้ ก็ต้องใช้วิธีซื้อดาวน์จากคนรู้จักหรืออาจเห็นว่าสะดวกดีเพราะบางครั้งเป็นการรับซื้อมาโดยไม่ต้องเสียเงินดาวน์ แคนำมาผ่อนต่อเฉยๆ ดังนั้นปัจจุบันนี้การขายดาวน์รถจึงเป็นที่นิยมมาก

การขายดาวน์รถหรือการขายสิทธิเช่าซื้อที่มีข้อดีข้อเสียที่ควรรู้ประการแรกว่า การขายดาวน์รถหรือการขายสิทธิเช่าซื้อรถยนต์สามารถทำได้หรือไม่เป็นคำถามที่ควรต้องทำความเข้าใจในเบื้องต้นก่อน แม้ว่าตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์มาตรา 572 ได้วางหลักว่าผู้ที่มีสิทธินำรถยนต์ออกให้เช่าซื้อคือ “เจ้าของ” เท่านั้น แต่ศาลฎีกาก็ตีความว่า ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธินำรถยนต์ขายดาวน์ต่อให้บุคคลอื่นได้ แม้ขณะนั้นผู้เช่าซื้อจะไม่ใช่เจ้าของรถก็ตาม โดยศาลฎีกาตีความว่า คำว่า “เจ้าของ” หมายถึงผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในขณะที่ทำสัญญาเช่าซื้อ และหมายความรวมถึงผู้ที่จะมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในอนาคตโดยชอบด้วย ดังนั้น ผู้เช่าซื้อซึ่งอยู่ในฐานะผู้ที่จะมีกรรมสิทธิ์ในอนาคตโดยชอบ จึงมีสิทธิที่จะออกให้เช่าซื้อหรือขายดาวน์ต่อให้บุคคลอื่นได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6862/2550) การขายดาวน์รถที่เช่าซื้อมาให้ผู้อื่นจึงสามารถทำได้ ผู้ซื้อ และผู้ขายไม่มีความผิดอาญาแต่อย่างใด และหากผู้ซื้อดาวน์นำรถไปขายหรือนำรถหนีหายไปไม่ยอมผ่อนต่อ ผู้เช่าซื้อย่อมเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีแพ่งหรือร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญาหรือฟ้องคดีอาญากับผู้ซื้อดาวน์ได้ ประการต่อมา ถ้าไม่ใช่การการขายดาวน์ แต่เป็นการขายขาดไปเลยหรือเอาไปจำหน่ายโดยไม่คิดจะไถ่ถอน จะมีผลเป็นอย่างไร คือ เป็นการขายโดยรู้อยู่แล้วผู้ซื้อจะไม่เอาไปผ่อนต่อ หรือ

เอารถยนต์ไปจำหน่ายกับบุคคลอื่นโดยไม่มีเจตนาจะไถ่ถอนกลับมา ก็จะพบมากมักเป็นนายทุนนอกระบบหรือผู้มีอิทธิพลมืด ซึ่งบรรดารถหลุดจำหน่ายหลายที่มักมาประกาศขายถูกๆตามเว็บไซต์ก็มีที่มาจากกรณีนี้ ซึ่งการกระทำของผู้เช่าซื้อย่อมเป็นการเปิดบังเอาทรัพย์สินเป็นของตนเองหรือผู้อื่นโดยทุจริต เพราะกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ยังไม่ใช่ของผู้เช่าซื้อ แต่ผู้เช่าซื้อกลับนำรถยนต์ไปขายขาดหรือจำหน่ายผู้อื่น อันเป็นการแสดงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเป็นการทุจริตผู้เช่าซื้อมีความผิดฐานยกยอกทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 352 ส่วนผู้รับซื้อหรือรับจำหน่ายรถยนต์จากผู้เช่าซื้อ หากทราบที่อยู่แล้วว่าผู้เช่าซื้อไม่ใช่เจ้าของรถแต่ก็ยังรับซื้อหรือรับจำหน่ายไว้ย่อมมีความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 มีโทษจำคุกในข้อหารับของโจรเพื่อค้ากำไร 6 เดือนถึง 10 ปี และปรับ 1,000 ถึง 20,000 บาท ทั้งนี้ผู้รับซื้อหรือรับจำหน่ายย่อมไม่มีสิทธิจะโต้แย้งใดๆ หากเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงคือผู้ให้เช่าซื้อจะมาตามยึดรถยนต์คืน ไม่ว่าจะตนเองจะรับซื้อหรือรับจำหน่ายไว้โดยสุจริตหรือไม่ก็ตาม

การขายดาวน์รถหรือการขายสิทธิเช่าซื้อแม้สามารถทำได้ แต่ทางปฏิบัติแล้วไฟแนนซ์ผู้ให้เช่าซื้อ จะระบุไว้ในสัญญาเช่าซื้อเสมอว่า “ห้ามไม่ให้ผู้เช่าซื้อนำรถไปขายให้บุคคลอื่นเช่าซื้อช่วงหรือขายสิทธิเช่าซื้อ... หากผู้เช่าซื้อกระทำการดังกล่าวให้ถือว่าผู้เช่าซื้อผิดสัญญา และผู้ให้เช่าซื้อจะมีสิทธิเลิกสัญญา และยึดรถยนต์ดังกล่าวกลับเป็นของผู้ให้เช่าซื้อ และรับเงินทั้งหมดที่ผู้เช่าซื้อชำระมา” ดังนั้น หากผู้เช่าซื้อนำรถยนต์ไปให้บุคคลอื่นเช่าซื้อก็อาจจะถูกไฟแนนซ์ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา และติดตามยึดรถคืน และรับเงิน

ทั้งหมดที่ผู้เช่าซื้อชำระไป อีกทั้งยังอาจถูกฟ้องเรียกค่าเสียหายอีกด้วย ทั้งนี้โดยผู้ซื้อควรรู้เองก็ไม่มีสิทธิยึดหน่วงหรือโต้แย้งใดๆ หากผู้ให้เช่าซื้อจะมายึดรถเอาจากตน หากว่าไฟแนนซ์ผู้ให้เช่าซื้อได้บอกเลิกสัญญากับผู้เช่าซื้อแล้ว นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่พบบ่อย เช่น ผู้ซื้อควรรู้ว่ารถยนต์ไปแล้วไม่ยอมผ่อนหรือผ่อนไม่ตรง ผู้ให้เช่าซื้อก็ต้องเป็นผู้ผ่อนชำระกับไฟแนนซ์เอง เพราะตนเองเป็นคู่สัญญากับไฟแนนซ์หากไม่ทำการผ่อนยอมถูกไฟแนนซ์ฟ้องร้องหรือเสียเครดิต หรือผู้ซื้อควรรู้เป็น 18 มงกฎอาชีพ นำรถยนต์ไปขายขาดหรือจำหน่ายกับบุคคลอื่น เช่นนี้ผู้เช่าซื้อก็ต้องไปติดตามฟ้องร้องเอาจากผู้ซื้อควรรู้หรือผู้รับจำหน่าย บางครั้งติดตามไม่ได้ผู้เช่าซื้อก็ต้องผ่อนจนจนแก่กับไฟแนนซ์ไป ซึ่งกรณีนี้

มักพบบ่อยกรณีที่น่ารถยนต์ไปขายขาดแล้วเดินรถนำเข้าไปให้บุคคลอื่นเช่าซื้อต่ออีกทอดหนึ่ง หรือพบมากรณีผู้ซื้อควรรู้นำรถไปทำการทำผิด เช่น นำไปขายนยาเสพติดหรือนำไปกระทำผิดอาญาอื่นๆ รถก็ต้องถูกยึดไว้ตรวจสอบ และอาจถูกยึดเป็นหลวงเด็ดขาด ผู้ซื้อควรรู้ก็ต้องผ่อนจนจนแก่ต่อไป ในส่วนด้านผู้ซื้อควรรู้ก็มีปัญหาเช่นกัน คือ เมื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อครบแล้ว ปรากฏว่าผู้เช่าซื้อไม่ยอมโอนรถให้ตนเองก็ต้องไปติดตามฟ้องร้องผู้เช่าซื้อเอา

ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเมื่อมีกรณีนี้ผู้เช่าซื้อได้ขายควรรู้ หรือสิทธิการเช่าซื้อไปแล้ว เมื่อผู้ซื้อไม่ปฏิบัติตามที่ตกลงกันไว้ เช่น ไม่ผ่อนชำระ เมื่อผิดสัญญาเช่นนั้นแล้ว ติดตามเอารถคืนไม่ได้ ผู้ซื้อเมื่อเจตนาไม่ยอมส่งรถคืน จำต้องไปแจ้งความดำเนินคดีกับคู่สัญญา แต่เมื่อไปพบพนักงานสอบสวนก็มักจะให้ทางผู้ขาย (ผู้เช่าซื้อ) จะเอาหนังสือมอบอำนาจจากผู้ให้เช่าซื้อโดยอ้างว่าไม่ใช่ผู้เสียหายโดยตรงที่จะร้องทุกข์กล่าวโทษได้ ปัญหาดังกล่าวนี้ศาลฎีกาได้ตัดสินมาแล้วว่า ผู้เช่าซื้อเป็นผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์กล่าวโทษเป็นคดีได้

เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7960/2551 แม้ตามสัญญาเช่าซื้อจะมีข้อสัญญาห้ามมิให้ผู้เช่าซื้อนำรถยนต์ที่เช่าซื้อไปจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่นก็ตาม ก็เป็นเรื่องระหว่างผู้ให้เช่าซื้อกับผู้เสียหาย ซึ่งจะต้องไปว่ากล่าวกันอีกส่วนหนึ่ง ทั้งข้อเท็จจริงยังได้ความจากคำเบิกความของผู้เสียหายว่า ผู้เสียหายแจ้งให้บริษัทผู้ให้เช่าซื้อทราบแล้วว่าจะทำสัญญาเปลี่ยนตัวผู้เช่าซื้อเป็นจำเลย เมื่อจำเลยกับพวก ร่วมกันหลอกลวงผู้เสียหายให้ขายควรรู้รถยนต์แก่จำเลย **การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำต่อผู้เสียหายโดยตรง โดยผู้เสียหายไม่ได้มีส่วนร่วมในการกระทำผิดฉ้อโกงด้วย อีกทั้งขณะเกิด**

เหตุผู้เสียหายเป็นครอบครัว และใช้ประโยชน์จากรถยนต์คันดังกล่าว ในฐานะผู้เช่าซื้อ จึงเป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 2 (4) ผู้เสียหายจึงมีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยได้

บทสรุปสันทัย การขายควรรู้รถนั้น ตามทฤษฎีแล้วสามารถทำได้ แต่ทางปฏิบัติแล้วมักมีปัญหาเกิดขึ้นได้หลายประการ ดังนั้น การซื้อขายควรรู้รถที่ถูกต้อง ควรจะต้องทำการเปลี่ยนสัญญากับไฟแนนซ์ให้ถูกต้องแม้จะยุ่งยาก และเสียค่าธรรมเนียมบ้าง แต่ก็ดีกว่าเกิดปัญหาภายหลัง แต่ถ้าไม่ใช่การการขายควรรู้แต่เป็นการขายขาดไปเลยหรือเอาไปจำหน่ายโดยไม่คิดจะไถ่ถอน ซึ่งการกระทำของผู้เช่าซื้อยอมเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สินเป็นของตนเองหรือผู้อื่นโดยทุจริต เพราะกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ยังไม่ใช่ของผู้เช่าซื้อ แต่ผู้เช่าซื้อกลับนำรถยนต์ไปขายขาดหรือจำหน่ายให้ผู้อื่น อันเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายเป็นการทุจริตผู้เช่าซื้อที่มีความผิดฐานยกยอกทรัพย์